

SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI*

*Ali YİĞİT***

Öz: Ülkemizdeki geçici barınma merkezlerinde, Suriyeli öğrencilerin eğitim hayatına devam edebilmeleri için oluşturulan okullarda büyük oranda Türk öğretmenler çalışmakta ve oradaki öğrencilere Türkçe öğretmektedirler. Bu araştırmanın amacı da Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle Adana ili Sarıçam ilçesinde yer alan “Sarıçam Geçici Barınma Merkezi”ndeki ortaokullarda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerden “Türkçe öğretmeni ... gibidir, çünkü...” cümlesindeki boşlukları doldurmaları istenerek araştırmanın verileri elde edilmiştir. Araştırma sonucunda 89 metafor elde edilmiş ve Suriyeli öğrencilerin % 96,62’sinin olumlu, %3,38’inin ise olumsuz metaforlar geliştirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin geliştirdikleri metaforlar neticesinde yol gösterici, bilgilendirici ve öğretici, rahatlatıcı, değerli, özverili, iyi niyetli, sert mizaçlı ve belirsiz kategorileri oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretmeni, Türkçe, Suriyeli öğrenciler, metafor, algı.

The Metaphoric Perceptions of Syrian Students towards Their Turkish Teachers

Abstract: Most of the teachers teaching Turkish to Syrian students in the schools established in Temporary Sheltering Centers in our country are Turkish.. This study aims to reveal the perceptions of Syrian students learning Turkish towards their Turkish teachers through metaphors. The data of this study was obtained by asking the students studying in the secondary schools of Sarıçam Temporary Sheltering Center located in Sarıçam, Adana to fill in the blanks in a sentence structured as " A Turkish teacher is like ... , because" As a result of the research, 89 metaphors were obtained. From the results, it is apparent that 96.62% of Syrian students have used positive and 3.38% have used negative metaphors. In addition, based on the metaphors Syrian students used with regard to their Turkish teachers, the following categories were formed such as guiding, informative and instructive, relaxing, valuable, devoted, well-intentioned, hard tempered and uncertain.

Keywords: Turkish teacher, Turkish, Syrian students, metaphor, perception.

* Makalenin Geliş ve Kabul Tarihleri: 24.03.2020-15.12.2020

** Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Bölümü Doktora Öğrencisi. aliyigit.cu@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2847-3304.

Giriş

Suriye’de başlayan iç savaş sonrası Türkiye’ye sığınan insanlar için birçok ilde geçici barınma merkezleri kurulmuştur. Sağlık ocağı, cami ve market gibi birçok tesisin yer aldığı bu merkezlerde Suriyeli öğrencilerin eğitim hayatına devam edebilmelerini sağlamak amacıyla geçici eğitim merkezleri de açılmıştır. Kuruldukları ilk andan itibaren merkezlerde Suriye’deki gibi bir eğitim programı uygulanmış, eğitim dili Arapça olarak belirlenmiş ve buralarda çoğunlukla Suriyeli öğretmenler görevlendirilmiştir. Bununla birlikte Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmelerini sağlamak amacıyla Türkçe öğreticilerinin görevlendirildiği birçok kurs açılmıştır. 2017 yılından itibaren sayılarının azaltılmasına karar verilen geçici eğitim merkezlerinin bir kısmı gündün güne kapatılmış bir kısmı da Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullara dönüştürülmüştür. Ancak geçici barınma merkezlerinde yer alıp da Millî Eğitim Bakanlığına bağlanan okullardaki öğrencilerin tamamının Suriyeli ve ana dilinin Arapça olması; Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan müfredatın, Türkçe ders kitaplarının ve görevlendirilen ders öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bu nedenle ders kitapları dışında PICTES kapsamında gönderilen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış kaynak kitaplar, okuma setleri ve Türkçe öğretmenleri tarafından düzenlenen ders içi etkinlikler ve çalışma kâğıtları kullanılarak Türkçe dersleri daha verimli hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Eğitimin üç temel ögesi öğretmen, öğrenci ve eğitim programlarıdır (Gündüzalp, 2003). Bu bağlamda hedef kitle olan öğrencilerin ihtiyaçlarına, durumlarına göre bir eğitim programının düzenlenmesi ve bu programı en iyi şekilde uygulayabilecek yeterliliğe sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi oldukça önemlidir. Öğretmenin eğitim sürecinde anahtar rol oynaması (Oral ve Dağlı, 1999, s. 18) ve öğretimi yöneten, hem öğretimin hem de öğrencinin değerlendirmesini yapan kişi olması (Bircan, 2003, s. 46) öğretmenlerin birtakım özellikleri taşımasını da zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda öğretmenler öncelikle; genel kültür ile genel yetenek bilgisi, mesleki bilgi ve alan bilgisi olmak üzere üç ana alanda yeterli bilgi ve becerilere sahip olmalıdır (Demirel, 1999, s. 192). Ayrıca sabır, özveri ve sürekli çalışmayı gerektiren öğretmenlik mesleğinde başarılı olmak için, bu mesleği severek ve isteyerek yapmalıdır (Kaya ve Büyükkasap, 2005, s. 368). Bununla birlikte akademik ortamı da zenginleştirmek için öğrencilere rehberlik etmelidir (Alexander vd., 2002, s. 801). Tüm bu değer ve kişisel özelliklerin yanında öğretmenlerin öğrencilere kendilerini sevdirebilmeleri, onlarla sağlıklı bir iletişim kurabilmeleri de oldukça önemlidir. Nitekim çocuk için de öğretmen; öğreten, eğiten, seven, dostluk gösteren, kısacası günün büyük bir bölümünde kendisinin ve arkadaşlarının ihtiyaçlarını yerine getirmek için çalışan bir insandır (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2003). Bu bilinçle hareket eden bir öğretmen de hem sınıf yönetiminde hem de akademik başarıda birçok kazanım elde edebilir. Çünkü

öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı güvene ve saygıya dayalı sıcak ilişkilerin kurulduğu sınıflarda üretkenlik artmakta, disiplin sorunları azalmakta, eğitimsel amaçlara ulaşma olasılığı ise yükselmektedir (Açıkgöz, 1996).

Bu araştırmada Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine dair algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Metaforik imajları araştırmanın, öğretmenlerin sınıfta sahip olduğu roller, öğrenciler ve eğitimle ilgili inançları ve varsayımlarının altında yatanları ortaya çıkarmak için kullanılan bir yöntem (Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003, s. 285) olması sebebiyle de öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla metaforik bir çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin barındığı geçici barınma merkezlerindeki okullarda Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin algısının tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama araçlarının kullanılması, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlenmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39) nedeniyle nitel bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Sarıçam Geçici Barınma Merkezindeki ortaokullarda öğrenim gören 89 Suriyeli öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	f	(%)
Erkek	51	57,3
Kız	38	42,7
Toplam	89	100

Verilerin Toplanması ve Analizi

Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni algılarını belirlemek için Sarıçam Geçici Barınma Merkezindeki ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerden sınıf rehber öğretmenlerinin yönlendirmesiyle Türkçe yeterliliği yüksek olan öğrenciler seçilmiştir. Çalışma kapsamında 112 öğrenci ile görüşülmüş ve kendilerinden “Türkçe öğretmeni... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Ancak 112 kâğıdın 89’u araştırma kapsamında değerlendirmeye alınmış geriye kalan 23 kâğıt ise yazının okunamaması, kâğıdın boş gelmesi, Türkçe öğretmen kavramını açıklayacak nitelikte metaforlar üretilmemiş olması gibi sebeplerden dolayı çalışma dışında tutulmuştur. Bununla birlikte araştırma kapsamında değerlendirmeye alınan 89 metafordan yazım hatası olanlar düzeltilmiş, eksik ekler tamamlanmış ve bu metaforlar kodlanarak listelenmiştir. Daha sonra ise olumlu ve olumsuz şekilde iki kategoriye ayrılmıştır. Ayrıca metaforlar

özelliklerine göre farklı alt temalar altında toplanmış ve 8 kavramsal kategori geliştirilmiştir. Hangi kavramsal kategorinin hangi sıklığa sahip olduğu, içerisinde yer alan metaforların da ne sıklıkla kullanıldığı bilgisine yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla da 8 kavramsal kategorinin altında yer alan metaforların söz konusu kategoriye temsil edip etmediğine ilişkin 2 uzman görüşüne başvurulmuştur.

Bulgular

Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin oluşturdukları metaforlar tablolara dönüştürülmüş ve araştırma sonuçlarına göre alt başlıklar hâlinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğretmenine İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Bu başlıkta, Suriyeli öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar alfabetik sıraya göre listelenerek her bir metaforu temsil eden Suriyeli öğrenci sayısı ve yüzdesi sunulmaktadır.

Tablo 2. Türkçe Öğretmenine İlişkin Suriyeli Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforlar ile Bunları Temsil Eden Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi

Kategori	Kod	Metaforun Adı	Metaforu Temsil Eden Suriyeli Öğrenci		Kodlar Toplam	
			(f)	(%)	(f)	(%)
	1	ağaç	1	1,12		
	2	aile	2	2,25		
	3	altın	3	3,38		
	4	anne	4	4,50		
	5	ansiklopedi	1	1,12		
	6	arkadaş	2	2,25		
	7	ay	6	6,75		
	8	baba	1	1,12		
	9	bilgi hazinesi	1	1,12		
	10	bulut	1	1,12		
	11	çiçek	4	4,50		
	12	deniz	3	3,38		
	13	dolunay	1	1,12	86	96,62
	14	dost	1	1,12		
	15	fıdan	1	1,12		
	16	gözlük	1	1,12		
	17	gül	2	2,25		
	18	güneş	11	12,36		
	19	haberci	2	2,25		
	20	hamur	1	1,12		
	21	hayat	2	2,25		

Olumlu Metaforlar	22	heykeltıraş	1	1,12		
	23	ışık	1	1,12		
	24	ince kumaş	1	1,12		
	25	kalem	1	1,12		
	26	kalp	1	1,12		
	27	kapı	1	1,12		
	28	karınca	1	1,12		
	29	kitap	3	3,38		
	30	lale	1	1,12		
	31	masaj	1	1,12		
	32	melek	2	2,25		
	33	mum	5	5,62		
	34	mürekkep	1	1,12		
	35	okyanus	2	2,25		
	36	peygamber	1	1,12		
	37	pınar	2	2,25		
	38	sigara	1	1,12		
	39	su	1	1,12		
	40	su damlası	1	1,12		
	41	şarap	1	1,12		
	42	şiir	1	1,12		
	43	tanrı	1	1,12		
	44	yaşam kaynağı	1	1,12		
	45	yıldız	2	2,25		
	46	zeytinyağı	1	1,12		
	Olumsuz Metaforlar	47	anne	1	1,12	
48		kurt	1	1,12	3	3,38
49		siyah	1	1,12		
Toplam			89	100	89	100

Tablo 2’de yer alan Suriyeli öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde 89 öğrencinin 49 metafor oluşturduğu ve geliştirilen metaforların büyük çoğunluğunun (%96,62) olumlu çağrışımlar olduğu görülmektedir. En çok geliştirilen metaforların “güneş, ay ve mum” metaforlarının olması ve bu metaforların aydınlık kavramının sözcüksel alanında olması dikkate değerdir. Ülkelerindeki kaos ve savaş ortamından uzaklaşarak Türkiye’ye sığınan bu kişilerin yaşadıkları zor dönem düşünüldüğünde Türkçe öğretmenlerini bir yol gösterici ya da zorlukları aşmasını sağlayan bir kişi olarak gördükleri söylenebilir. Aynı zamanda “anne, baba, aile, arkadaş” gibi metaforların geliştirilmesi Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenlerini samimi ve aileleri kadar değerli bir kimse olarak gördükleri anlamına gelebilir. Bununla birlikte “tanrı, melek, peygamber” metaforları hem onları doğruyu gösteren bir kişi olarak gördüklerini hem de mültecilerin dinî inançlarının metaforları oluşturmasına etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Türkçe Öğretmenine İlişkin Ürettikleri Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler

Metafor Kategorisi	f	%	Metafor Kategorisi	f	%
Yol Gösterici	26	29,2	Özverili	9	10,1
Bilgilendirici ve Öğretici	24	27	İyi Niyetli	6	6,7
Rahatlatıcı	11	12,4	Sert Mizaçlı	2	2,2
Değerli	10	11,3	Belirsiz	1	1,1

Tablo 3'te görüldüğü üzere katılımcıların ürettikleri metaforlar 8 kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

Kategorilerin Analizi

Tablo 4. Yol Gösterici Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
Güneş	11	42,2	Gözlük	1	3,9
Ay	6	23	Işık	1	3,9
Anne	4	15,3	Kapı	1	3,9
Dolunay	1	3,9	Tanrı	1	3,9
Toplam			26	100	

Bu kategoride 26 katılımcı (%29,2) tarafından oluşturulan 8 metafor yer almaktadır. En fazla katılımcının yer aldığı kategoridir. Suriyeli öğrenciler Türkçe öğretmenlerinin zor günlerde kendilerine rehberlik ettiğini, doğruyu yanlış gösterdiklerini belirten metaforlar geliştirmiştir. Başlıca metaforlar ise “güneş, ay, anne” kavramlarından oluşmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **güneş** gibidir. Çünkü göç yolunda bize ışık verdi.”

“Türkçe öğretmenleri **ay** gibidir. Çünkü karanlıkta bizi aydınlatır ve doğru yola götürür.”

“Türkçe öğretmenleri **anne** gibidir. Çünkü bize doğruyu, yanlış gösterir.”

Tablo 5. Bilgilendirici ve Öğretici Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
Deniz	3	12,5	Fidan	1	4,17
Kitap	3	12,5	Heykeltıraş	1	4,17
Haberci	2	8,32	Dost	1	4,17
Hayat	2	8,32	Zeytinyağı	1	4,17
Okyanus	2	8,32	Su	1	4,17
Ağaç	1	4,17	Kalem	1	4,17
Ansiklopedi	1	4,17	Mürekkep	1	4,17
Baba	1	4,17	Yaşam kaynağı	1	4,17
Bilgi hazinesi	1	4,17			
Toplam			24	100	

Bu kategoride 24 katılımcı (%27) tarafından oluşturulan 17 metafor yer almaktadır. Suriyeli öğrenciler “ansiklopedi, bilgi hazinesi, deniz, fidan, haberci, kalem, kitap, okyanus” metaforlarıyla Türkçe öğretmenlerinin bilgi hazinesinin çok geniş olduğunu ve birçok bilgiyi onlardan öğrendiklerini; ağaç metaforuyla Türkçe öğretmenlerinin bir kültür aktarıcısı olduklarını; baba metaforuyla ise Türkçeyi ondan öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Bu kategoriye oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **deniz** gibidir. Çünkü çok biliyor ve öğretiyor.”

“Türkçe öğretmenleri **kitap** gibidir. Çünkü her bilgileri biliyor ve veriyor.”

“Türkçe öğretmenleri **haberci** gibidir. Çünkü bilmediğimi anlatır.”

“Türkçe öğretmenleri **okyanus** gibidir. Çünkü herkes onun suyundan alır.”

Tablo 6. Rahatlatıcı Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Çiçek	4	36,3
Gül	2	18,2
Melek	2	18,2
Yıldız	2	18,2
Masaj	1	9,1
Toplam	11	100

Bu kategoride 11 katılımcı (12,4) tarafından oluşturulan 5 metafor yer almaktadır. Başlıca metaforların “çiçek, gül ve melek” kavramlarından oluştuğu görülmektedir. Suriyeli öğrenciler Türkçe öğretmenlerinin kendilerine huzur verdiğini, onları gördüklerinde mutlu olduklarını ve sorunlarını unuttuklarını ifade eden metaforlar geliştirilmiştir. Bu kategoriye oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **çiçek** gibidir. Çünkü hayatımıza güzel koku veriyor.”

“Türkçe öğretmenleri **yıldız** gibidir. Çünkü onu görünce sıkıntılar gidiyor.”

“Türkçe öğretmenleri **melek** gibidir. Çünkü o sınıfa girince rahatlarım.”

Tablo 7. Değerli Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Altın	3	30
Aile	2	20
Arkadaş	2	20
Kalp	1	10
Lale	1	10
Şarap	1	10
Toplam	10	100

Bu kategoride 10 katılımcı (%11,3) tarafından oluşturulan 6 metafor yer almaktadır. Başlıca metaforların “altın, aile ve arkadaş” kavramlarından oluştuğu görülmektedir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinin bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **altın** gibidir. Çünkü çok kıymetlidir.”

“Türkçe öğretmenleri **aile** gibidir. Çünkü anne ve baba gibidir.”

“Türkçe öğretmenleri **şarap** gibidir. Çünkü bekleдикçe değeri artar.”

Tablo 8. Özverili Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Mum	5	55,6
Karınca	1	11,1
Peygamber	1	11,1
Sigara	1	11,1
Su damlası	1	11,1
Toplam	9	100

Bu kategoride 9 katılımcı (%10,1) tarafından oluşturulan 5 metafor yer almaktadır. Başlıca metaforların “mum, karınca ve peygamber” metaforlarıdır. Türkçe öğretmenlerinin kendilerinin eğitimi için çok çabaladığını ve bunu yaparken de fedakârlık gösterdiğini ifade eden metaforlar geliştirilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **mum** gibidir. Çünkü bize Türkçe öğretmek için kendini eritiyor.”

“Türkçe öğretmenleri **sigara** gibidir. Çünkü bizim için kendini yakıyor.”

“Türkçe öğretmenleri **Peygamber** gibidir. Çünkü bizim için çok çalışır ve yorulur.”

Tablo 9. İyi Niyetli Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Pınar	2	33,2
Bulut	1	16,7
Hamur	1	16,7
İnce kumaş	1	16,7
Şiir	1	16,7
Toplam	6	100

Bu kategoride 6 katılımcı (%6,7) tarafından oluşturulan 5 metafor yer almaktadır. “pınar, bulut, hamur, ince kumaş ve şiir” oluşturulan metaforlardır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **pınar** gibidir. Çünkü onun kalbi su gibi temizdir.”

“Türkçe öğretmenleri **bulut** gibidir. Çünkü kalbi çok temizdir.”

“Türkçe öğretmenleri **şiir** gibidir. Çünkü onda her duygu vardır.”

Tablo 10. Sert Mizaçlı Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Anne	1	50
Kurt	1	50
Toplam	2	100

Bu kategoride 2 katılımcı (%2,2) tarafından oluşturulan 2 metafor yer almaktadır. “anne ve kurt” oluşturulan metaforlardır. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **anne** gibidir. Çünkü sinirlidir.”

“Türkçe öğretmenleri **kurt** gibidir. Çünkü sert bakıyor.”

Tablo 11. Belirsiz Kategorisine İlişkin Metaforlar

Metafor Adı	f	%
Siyah	1	100
Toplam	1	100

Bu kategoride 1 katılımcı (%1,1) tarafından oluşturulan 1 metafor yer almaktadır. Bu kategoride yer alan metafor ise “siyah” metaforudur. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadesine aşağıda yer verilmiştir:

“Türkçe öğretmenleri **siyah** gibidir. Çünkü koyu, kapalı ve onu tanıyamıyorum.”

Sonuç ve Tartışma

Geçici barınma merkezlerinde yer alan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenine dair metaforik algılarının tespit edildiği bu çalışmada, öğrencilerin %96,62’sinin olumlu, %3,38’inin olumsuz metaforlar geliştirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenine ilişkin geliştirdikleri metaforlar neticesinde şu kategoriler oluşturulmuştur:

1. Yol gösterici
2. Bilgilendirici ve öğretici
3. Rahatlatıcı
4. Değerli
5. Özverili
6. İyi niyetli

7. Sert mizaçlı

8. Belirsiz

Türkçe öğretmenleriyle ilgili geliştirilen metaforların en çok %29,2 oranla “yol gösterici” kategorisinde yer aldığı görülmüştür. Alexander’ın ve diğerlerinin (2002) öğretmenlerin sorumlulukları arasında rehberlik etmenin yer alması gerektiği görüşüyle örtüşen bu kategoride “ay, dolunay, güneş, gözlük, ışık, kapı, tanrı ve anne” sözcüklerinden oluşturulan metaforlar yer almıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bir öğrenci Türk kültürü hakkında da bilgi sahibi olur. Çünkü “Dil, kültür yapısını bir arada tutan çimentodur; ya da tek yanlı izlenimleri gidermek amacıyla başka benzetmelere başvurduğumuzda dil, kültür alanının her yanını aydınlatan güneştir; dil: kültür kilimini dokuyan ipliktir; dil: tüm kültür anıtlarının yansıdığı akarsudur” (Uygur, 1996: 19). Bununla birlikte dil öğrenirken öğrencinin bilgi haznesini de gelişir. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğreten bir öğretmen hem dil öğreticisi hem kültür taşıyıcısı hem de öğrencilerin farklı konularda bilgi edinebileceği bir kimse olabilmektedir. Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin %27’si Türkçe öğretmenlerini; Türk kültürünü ve Türkçeyi öğreten, bilgi birikimini kendilerine aktaran kişiler olarak gördüklerini ifade eden “ansiklopedi, bilgi hazinesi, deniz, fidan, haberci, kalem, kitap, okyanus, ağaç ve baba” metaforlarını geliştirdiği görülmüştür.

Suriyeli öğrencilerin %12,4’ü Türkçe öğretmenlerini gördüklerinde rahatladıklarını ve kendilerini iyi hissettiklerini ifade eden metaforlar geliştirirken %11,3’ü de Türkçe öğretmenlerinin kendileri için çok değerli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %10,1’i Türkçe öğretmenlerinin özverili olduğunu ifade eden “mum, karınca, peygamber, sigara ve su damlası” metaforlarını geliştirmiştir. Bununla birlikte araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin %11,3’ü Türkçe öğretmenlerinin kendisi için kıymetli olduğunu belirtmek için “altın, aile, arkadaş, kalp, lale ve şarap” metaforlarını; %6,7’si de Türkçe öğretmenlerini iyi niyetli bir kimse olarak gördüklerini ifade etmek için de “pınar, bulut, hamur, ince kumaş, şiiir” metaforlarını geliştirmiştir.

Türkçe öğretmenlerine ilişkin Suriyeli öğrencilerin sadece %3,38’i olumsuz metaforlar geliştirmiş ve Türkçe öğretmenlerinin sert mizaçlı olduğunu ifade eden “kurt ve anne” metaforları ile onları tanımakta güçlük çektiğini ifade eden siyah metaforunu kullanmışlardır.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. Ü. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Alexander, P., Fives, H., Buehl, M. M. ve Mulhern, J. (2002). Teaching as Persuasion. *Teaching and Teacher Education*, 18, 795-813.
- Aral, N., Kandir, A. ve Can Yaşar, M. (2003). *Okul Öncesi Eğitim 1*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Ben-Peretz, M., Mendelson, N. ve Kron, F. W. (2003). How Teachers in Different Educational Context View Their Roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277-290.
- Bircan, İ. (2003). Eğitimde Yeni Yönelimler Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları. *Eğitimde Yansımalar: VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu Bildirileri Kitabı* içinde (ss. 44-47). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gündüzalp, M. F. (2003). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. Ö. Demirel ve Z. Kaya (Ed.) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş* içinde (ss. 243-278). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, A., Büyükkasap, E. (2005). Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 367-380.
- Oral, B. ve Dağlı, A. (1999). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 24(254), 18-24.
- Uygur, N. (1996), *Kültür Kuramı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

